

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva
vagy vidékre postán
küldve
Egész évre 12 kor.
Fél évre 6 kor.
Negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 12 fillér

Hirdetések díja:
□ ozentiméterenként
6 fillér. Kereskedők és
gyárosok külön ár-
kedvezményben ré-
szesülnek.

Nyiltér sora 40 fill.

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

AZ ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtök és vasárnap reggel.

Szerkesztőség
és
kiadóhivatal:
Nagyenyedi Könyv-
nyomda r.-t.

A kiadóhivatal meg-
bizottja: Földes Ede,
könyvkereskedő.

Egyes számok kap-
hatók Földes Ede,
Czirner J. József
és Grünfeld Dá-
vid kereskedésében.

Kéziratok nem adatkak vissza.

Első a kötelesség.

Mindazokra nézve, akiket polgártársainak bizalma köztisztviselői állásba helyezett, első a kötelesség. Mindegyik köztisztviselőre a rábízott hivatallal az a kötelesség hárul, hogy törvényben megszabott feladatát szigorú pontossággal teljesítse és a hivatalával járó teendőket törvényes előírás szerint végezze. Ez a kötelesség a tisztviselőre nézve kötött marsroute, amelyen egyenesen kell haladnia, anélkül hogy arról bármely más irányban elterhelhetne.

Alkotmányos közéletünk újjászületése óta, az 1867-iki időktől a legutóbbi napokig másképp nem is gondolkodott senki. Ezt minden tisztviselő a legtermészetesebbnek találta és ahhoz tartotta is magát. A közigazgatás gépezete rendesen működött, ami által szép fejlődésben haladt előre ország, vármegye, város, község. De haladt előre a tisztviselő is, aki a teljesített kötelesség megnyugtató tudatával látva napról napra közhasznú békés munkájához, fokozta polgártársaiban és feljebbvalójában a belé helyezett bizalmat és ezáltal egyaránt emelkedett erkölcsi tekintélye és anyagi helyzete.

A békekerülő koalíció agitációjának a törvényes rend helyreállítása ellen az a legkárosabb hatása, hogy a törvényhatósági tisztviselőkben igyekszik megrendíteni az eddigi kötelességtudást. Az egyes törvényhatósági közgyűléseken kimondják, hogy tisztviselőiknek eltűnt az önként befizetett adók beszedését az állampénztárba és a közreműködést az önként jelentkező ujonczok előállításához. A törvény azonban ezeket világosan kötelességeve teszi a tisztviselőknél, arról pedig miúgy és nem lehet szó, hogy olyan adót vessenek ki, hajtsanak be és olyan ujonczokat állítsanak elő, amit az országgyűlés meg nem szavazott.

Igy aztán az egyes tisztviselők olyan dilemmába kerülhetnek, amely előtt nemelyek talán tanacstalanul állanak. Ugy érzik, hogy két malomko közé kerültek, ahol az összemorzsolatás fenyegeti őket. Ekszisztenciájuk hajóját Scylla és Charybdis köze hajtottak a koalíció agitatorai által felkorbacsolt szenvedélyek tobzó hullámai. Az a kellemetlen erzes fogja el őket, hogy bármiként is járjanak el, nekik mindenkeppen rossz. Ha a kormány intó szövegére hallgatnak, a közgyűlés érezteti meg velük, ha pedig a közgyűlés utasi-

tását követik, akkor a kormány megtorlása áll előttük. Őszinte részvétet ebreszt a tisztviselőknél ez a helyzete.

De ha a baj már meg van, csak arról kell gondoskodni, hogy az lehetőleg elháríttassék. Erre pedig megvan minden tisztviselőnek a legalkalmasabb és a leghelyesebb módja. Jussou eszébe, hogy a tisztviselő előtt mindig és minden körülmények között első a törvény-szabta kötelesség és nem hallgatva bujtogatásokra, menjen csak folyton előre az eddigi útján. Teljesítse szigorúan a törvényben megszabott kötelességet.

Sokat bánthat az az aggodalom, hogy ezért polgártársai éreztetni fogják velük ellenszenvüket. A népet lázba hozta a feketlen izgatás, ez a láz átcsapott a törvényhatóságok közgyűlési termeibe is. De remélhetőleg csakhamar elmúlik a láz, a törvényhatósági élet visszanyeri egészségét és akkor csak halásak lesznek azok iránt, akik az egészség helyreállítását elősegítették. Meszse vannak meg a tisztújítások. Addig mas véleménye lesz a népnek és el fogja feledni a mai hazafias gondolkodását. Nem kell attól tartani, egy tisztviselőnek sem, hogy majdan azért nem fogják újra megválasztani, mert válságos viszonyok között is hangoztatta, hogy első a kötelesség és nem tert le egy pillanatig sem törvény-szabta szolgálati kötelességének egyenes útjára. Erről az oldalról tehát nem fenyegeti a tisztviselőket komolyabb veszély. Legfeljebb pillanatnyi kellemetlenség, amely azonban mihamarabb el fog oszlani, anélkül, hogy maradandó nyomokat hagyna maga után.

Hiába állítják oda az agitatorok a főváros magatartását mintául. Az ország többi törvényhatósága nem láthatnak többet, mint azt, hogy a főváros tanácsa az önkényt jelentkező ujonczok előállítását nem gátolja, az önkényt befizetett adók beszedésére vonatkozó ellentálló közgyűlési határozatot pedig a belügyminiszter törvényadta jogánál fogva megsemmisítette.

A tisztviselők felhaborgatott lelkeiben a nyugalmat csak az hozhatja vissza, ha befolyásolatlanul vegzik tovább hivatalukkal járó munkáikat, úgy amint azt a törvény előírja.

SZEMLE.

Tisza István gróf igen érdekes cikksorozata vegyen a szabadelvűpart feladatáról szól, mely szerinte abban állana: hogy ha

felülkerekedik a kiegyezésre hajló hazafiai belátás az egész koalícióban, akkor támogatni kell az új kormányt mindazon lépéseiben, melyek a rendes kerékvágásba vezetnek vissza közéletünket s azután részt kell venni a közéletben tisztán az ország közérdekét ismerő magas ellenzéki színvonalon. Végül kijelenti, hogy semmifele új alakulásnak, mely az 1867-ki kiegyezés alapján letesülhet, útját nem állja, s a szabadelvűpartnak teljesen szabad kezét óhajt biztosítani, hogy politikai belátása szerint cselekedjék. A hosszú krízis alatt gyakran hangoztatta a koalíció, hogy Tisza akadály a kibontakozásnak. Nos, bizonyítsa most be a koalíció, hogy igaza volt, midőn Tisza kész felreállani. Lassuk: minő új alakulás és ennek alapján minő kibontakozás várható. A szabadelvűpart nem volt akadály a békés kibontakozásnak, támogatója, hü munkása lenne a szabadelvű, alkotmányos életnek, s ha Andrássyék csak a Tisza szeméjét találják akadályának, ime: félre áll, de előbb lassuk azt a biztos kibontakozási programot, mert zsákban macskát nem veszünk.

Póczegér, svábbogár vigan szokott eldegelni, lopkodni a szemetes gödör hulladékaiból. Az irodalmi (?) póczegér lopkod a — levélkosárból is. Ez egy jellemző külön valfaja az irodalmi elősdiéknél. Nálunk is található. Enyedre is betolakodott. Egyszerű lapunk levelkosarai. Onnan lopkod, amit mi eldobunk, és vigyorogva feltalálja a koalíció asztalára a szent közügy (!) hazug színezete alatt. A kolozsvári „Ujság” június 25-ki számában olvasható egy taviat, melyet a „Közérdek” nem adott ki. Arról szölt röviden, amit a legtöbb budapesti lap megirt hosszadalmasan. Eötvös Karolynak és Zichy Jenőnek az állítólagos „forradalom” feletti diskurzussáról. A literatus póczegér lehetőnek tartja, — mert ez ilyen gonosz állatnak gonosz a gondolkodása — hogy ezt a taviatot Török Bertalan orsz. gyűl. képviselő küldte. Nos, hat nem küldte. De a póczegér elcsente, ellopkodta ezt a fel nem használt taviatot, mert a boldogtalan manijában „a nemzeti eszme ellen irányuló, megfontolt bünt és rosszakaratot” veit teleplezni! Oroszország külföldi detektívjei a diplomata levelkosarait is kutatgatják. Egy levelboríték, eltepett leveldarab hasznos nyomra és teleplezésre vezethet. A hazafias (?) póczegert is ilyen dicsőséges jutalmat érdemlő vagy ösztönözte a —

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMEZŐ IZŰ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

levélkosárig lopózni. Hitványság az igaz, de hát ilyen a póczegér természet. Meg kell ismerni és ki kell kergetni. Kap ő más helyen még levélkosarat. Biztosan felhasználja azt is. Élni kell valahogy.

A „Magyarország“, „Polgár“ stb. koalíciós lapok azt a szenzációs hírt közlik, hogy Török Bertalan orsz. gyűl. képviselő támogatja a Fejérváry kormányt és ezért a nagyenyedi választókerület ellene támad. Igaz ugyan, hogy T. B. bizalmatlanságot szavazott társaival együtt az országgyűlésen s ezt felszólalásában is megerősítette; az is igaz, hogy ugyanezt a felfogását a „Közérdek“-ben is többször nyilvánította; — az is igaz, hogy ezt a nézetét a törvényhatósági közgyűlésen társaival együtt szintén kijelenti; barátai is tudják, ismerik alkotmányos felfogását, de hát ez mind semmi! A koalíció enyedi póczegerei csak azért is hordogtatják a hazug híreket s mi, mint őket jellemző kuriozumot ezennel felmutatjuk, de nem fojthatjuk el azt a megjegyzést, hogy a koalíció nemes érzésű, ideális gondolkodású tagjai hogyan férhetnek meg ezekkel a póczegerekkel s miért nem ütnek az orrukra, hogy ne kompromittálják a koalíciót. A póczegér futkosson a maga piszkos utján, s ne a koalíció tisztességes pályáján.

Nagyenyedi szemle.

Irtó Solymosi Elek.

Az erdélyi tuczatemberek szűk látókörét valami fiziológiai tételből birizgálom ki s úgy találok, hogy e tételben sokkal több a komolyság, mint a tréfa és közelebb áll az exaktushoz, mint a hipotetikushoz.

Ime tehát:

A hegyek közt élő emberek látása hozzá szokik a rövid vonalakhoz s a síkoknak singgel mérhető arányaihoz. A szemidegek az agyvelővel kisszerű dimenziókat közvetítenek, s az agy, az idők folyamán összetöprődik és egészen átalakul. Ehez az abnormalis agyvelőhöz volna egy pár szám. Mert ha e koponyabeli alkatrész — legalább fajsúlyára nézve — nem volna teljesen rendellenes: nem kellene a kétszerkettőt bizonyítanom s a nyitott kapukat döngetnem.

Hát kinek kell még bizonyítani a mai világban, hogy egy városnak városi jellegét nem a kőházak teszik, hanem az intézmények. Kiaz, aki eltudja engedni egy városban a világitás, a közegészség és a köztisztaság követelményeit? Ki lehet el ma vízvezeték, csatornázás és villanyvilágitás nélkül? Legfeljebb a beczeiek, vagy az enyediék.

Nem a főváros majmolásáról van itt szó, hanem arról a kulturáról, mely az említett berendezkedések nélkül szűkkeblűséget, vak-ságot és magunk ellen való bűnös hanyagságot jelent.

A tudomány vívmányait nem lehet eltenni a jövő század számára, mert akkor már új vívmányok lesznek s amazoknak alkalmazása és kihasználása csak a városok kötelessége lehet. Egy kulturállamban, a mely vezérszerepre van hivatva, minden városnak meg kell tenni a maga kötelességét, és pedig a maga idejében és hamar, mert különben szegyetlenül lemarad és évtizedekkel sántikál életrelvő társai után, többé soha utól nem érve azokat.

Az enyedi polgárság elfogadja az ingyenfát, és pár krajczár hasznóbér mellett a földkompetenciát, de a pótdó-

tól irtózik. Az Istent szeretné utánózni, ki a semmiből is teremteni tud. A mindennapi fürdés előtte a mesék összágába tartozik, a csatornázás hiányából keletkező miazmás levegőt úgy meg szokta, hogy már nem is érzi, s a sötétben való botorkálás nélkül el sem tudna lenni. Egy szóval a vízvezeték, a csatornázás, és világitás kérdését furfangos frázisokkal takargatja s azt hiszi, hogy a tetteket az okoskodás huzavonájával lehet helyettesíteni.

Azt szokták mondani, hogy a fősvény többet költ. Nos hát ennek a kulináris szellemeskedésnek sehol sincs olyan példája, mint épen az enyedi vízhiányban, az enyedi világitásban, a csatornázásban és az utcai kövezetben.

Ismételve muzsikálók e kérdésekről. És ha nem lesz foganatja, majd trombitálók is.

A „Nagyenyedi Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet.“

Közelebről már jeleztem, hogy a szövetkezet létesülése esetén a tagok nemcsak jobb minőségű és olcsóbb fűszerárut fognak beszerezni, hanem — a pontos fizetési kötelezettség teljesítése mellett — általában a rendszeres költségekhez szoknak, vagyis takarékosabbak lesznek, s ennek hatása pedig egyelőre ki sem számítható.

A szövetkezet nemcsak a jó háztartási cikkek olcsóbb elárúsítását fogja közvetíteni, hanem mindezen uton és módon azon fáradozik, hogy tagjai jobb minőségű hushoz is előnyösebb ár mellett juthassanak. Hogy ezen célját elérhesse, már most felhívja tagjait, hogy alólírottnál levelező-lapon jelentsék be, hogy havonként átlag mennyi marhaborju és disznóhúst fogyasztanak, s ezeknek értéke egy hónap alatt mennyire rug.

A husfogyasztást vállalkozóval való szerződés útján óhajtja a szövetkezet tagjai részére előnyösebbé tenni oly módon, hogy a fűszerárucikkek bevásárlásának biztosításához hasonlóan az egy havi szükségletöknek megfelelő értékű üzletrészeket kötelesek jegyezni, s azokat az árakat egyszerre, vagy legkésőbb f. évi augusztus hó 1-től kezdődő három havi részletben befizetni. Ezen üzletrészek szolgálnak a havi bevásárlás biztosítására akképpen, hogy, ha a tag az előző hónapban vásárolt mészárosárut számláját a kijelölt időben pontosan nem törlesztette, akkor azt a szövetkezet szavatolja az e célra befizetett üzletrészekkel. A további hitelezés pedig szünetel mindaddig, míg a tag számláját ki nem fizette, mely várakozási idő azonban két hónapnál tovább nem tarthat.

A husfogyasztási vállalatot a szövetkezet zárt írásbeli versenytárgyalás mellett szándékozik a legelőnyösebb feltételeket ajánló és anyagilag is biztosítékot nyújtó mészárosnak vagy mészárosoknak kiadni. A pályázati részletes feltételek a szövetkezet igazgatóságának elnökénél vagy alelnökénél és alólírottnál is megtekinthetők; sőt ezen lap legközelebbi vasárnapi számában is közzé fognak tétetni.

Tájékoztatóul már most felemlitem, hogy eddig a szövetkezetnek 165 tagja van, mely szám még folyton szaporodik. Azonban csak 150 tagot havi legkevesebb 20 kor. hus-

számlával véve alapul 3000 kor. forgalmat jelent minden hónapban, mely egy év alatt 36.000 koronára rug. Oly jelentékeny üzletről van tehát szó, a mely a törekvő mészáros iparosok komoly figyelmére bizton számíthat s a melyet, hiszem, igyekezni is fognak megszerezni.

A szövetkezet a husfogyasztás kedvezőbbé tétele mellett még oly módon is segíteni iparkodik tagján, hogy úgy a szövet, mint vászon és szőnyegneműkből mintatárt fog tartani, s gyári vagy legalább is sokkal olcsóbb áron fogja ezekből a szükségletet beszerezni. A megrendelő tagok az áru árán kívül csak a szállítási és kezelési költséget kötelesek megtéríteni.

Közvetít továbbá a szövetkezet vasuti kocsirakományszámra fa, kőszén vagy kokszt megrendelést, egy szóval — k e s z p é n z f i z e t é s m e l l e t t — nagybani beszerzését mindazon áruknak és szükségleti cikkeknek, a melyekhez az egyes fogyasztók kicsiben csak sokkal nehezebben juthatnak, sőt feltétlenül drágábban is fizetnek.

Minden előnyökön kívül, a melyek első sorban a tagok javára szolgálnak, a szövetkezet általában a nagy közönség érdekeit is igyekszik közvetve előmozdítani az által, hogy a háztartási cikkek árai — a szövetkezeti bolt megnyitása után — feltétlenül leszállanak. Azonban ezen állapot természetesen csak addig fog tartani, a míg a szövetkezet életképességével és fejlődésével az egészséges versenyt élesíteni képes.

Érdekében áll tehát mindenkinek, de különösen a havi fizetéseknek, hogy a szövetkezet létesülését és fennmaradását előmozdítsák az által, hogy tagjai legyenek s egyrésztől közvetlenül élvezzék annak előnyeit, másrésztől, hogy támogassák az árak természetes mérséklésének biztosítékát. Mihelyt a szövetkezet megszűnnék létezni, azonnal a régi illetve a mostani, sőt még ennél is rosszabb állapotok állhatnának elő, mert a fennállása alatt szenvedett veszteségeket rohamosan ki kellene pótolni, ne hogy az eszmélők valamely mérséklő áramlata annak útját vágassa.

Vállalkozásunkban igen nagy támogatásunkra szolgál egyrészt azon körülmény, hogy a „Magyar Gazdaszövetség“ kereskedelmét lebonyolító „Hangya“ központi szövetkezet kiküldöttjével folytatott tárgyalások rendén sikerült az eddig vállalt ötszörös felelősséget a jegyzett üzletrészek kétszeresének értékére leszállítani, másrészt az igazgatóság és felügyelő bizottság komoly és szilárd elhatározása, mely munkáját és tudását önzetlenül bocsátja a szövetkezet rendelkezésére, hogy megmutassa, hogy egyetértéssel a kis erők is mire képesek.

Nagykörös, 1905. július hó 25-én.

Hollós István,
szövetkezeti titkár.

Még egy kis jóakaratot.

Dr. Varró László polgármester jóvoltából évekként ez előtt megértük azt, hogy a vasuton megérkezett idegen városunkat nem kell mindjárt a vasut mellett térdig sárban állva megismerje, hanem úgy az idegen, mint a városi is a Szentkirály utcán fel elég jó járdán és kevés sáron át érkezik a Főtérre. De mi lesz avval, a ki a Hid-utcán át a akar a Kossuth Lajos-utcába, vagy azon fel a Főtérre jutni; vagy megfordítva — mi lesz avval, a ki például takarekosságból, vagy akármilyen más okból,

de gyalog indul a Kossuth Lajos-utcából a vasút felé. Hát az olyan merész vállalkozóból nyakig sáros ember lesz. Mert a fegyintézet keleti főkapujáig jó úton elmehet, de innen a Hid-utcán végig a Szentkirály-utcáig a jól feltöltött és kétfelől mélyen lemaradott útról legalább tizszer lesiklik és emellett a sarat legalább bokáig megdolgozza, míg a Szentkirály-utcában járda-oázishoz jut.

Nó hát mi meg vagyunk győződve, hogy ez nem marad sokáig így. Bizonyos, hogy a két főutcát pompás, szép járdával fogják összekötni; mert először van arra elég bő hely, anyag és munkaerő; másodsor, mert a polgármester a port, sarat Davos-Platzban elszokta; Albert főmérnök úrban a város iránti vonzalom, a mint azt mindegyre megmutatja — igen nagy, és végre mert Uray fegyintézeti igazgatónak az ambíciója nem engedheti meg sokáig, hogy éppen a fegyintézet előtt legyen a legnagyobb sár.

Vegyes hírek.

— **Lapunk mai száma 6 oldalon jelenik meg.**

— **Az új posta- és távirdahivatali főnök** Biró József m. kir. posta- és távirdafőtiszt lesz, a kit, mint balazsfalvi hivatalfőnököt hasonló minőségben Nagyenyedre helyeztek át. Az új főnökre új állásában nagy feladat vár, mert Will Károly után, ki a közönséget messzemenő szolgálókészségével valóságos elkényeztette, bárkinek is nehéz lehet az állása.

— **Halálozás.** Trencsányi Árpád m. kir. állatorvos leánya, Lenke, 22 éves korában f. hó 28-án elhunyt. Temetése ma délután lesz a kórház halottas kápolnájából.

— **Az államvasutas nem lehet községi választó.** Az államvasuti alkalmazottak legújabb törvényes intézkedés folytán állami adók után községi adót nem fizetnek, éppen úgy, mint a többi állami alkalmazottak. Ennek azután az a következménye, hogy a máv. alkalmazottakat kizárják a községi választói jogból. Ezt most a közigazgatási bíróság elvi jelentőségű határozattal szentesítette, amelyben kimondta, hogy az az államvasuti alkalmazott, aki fizetése után járó állami kereseti adón kívül más adót a községben nem fizet, községi választói jogot nem gyakorolhat, tehát a községi választók névjegyzékébe föl nem vehető.

— **Magyarország tavalyi bortermeése.** Az 1904. évi bortermeés statisztikája most készült el a földmivelésügyi minisztériumban. Az eredmény az, hogy tavaly a magyar korona országában 4,256.907 hektóliter bor termett. Ebből Magyarországra 3,471.460, Horvát- és Szlavonországra 785.447 hektóliter esik. A múlt évi termés tehát megközelíti a filokseravész előtti idő termésmennyiségét. A szőlővel beültetett terület 1904-ben 502,834 katasztrális holdat tett. Minőség szerint termett: közönséges fehér bor 2,584.867, közönséges siller bor 1,157.481, közönséges vörös bor 380.088, fehér pecse-

nye bor 86.020, vörös pecsenye bor 15.491, fehér csemege bor 26.734, vörös csemegebor 4145, aszu 2081 hektóliter. Az összes szőlőtermés értékét a statisztikai kimutatás 130,518.897 koronára becsüli. Ebből a csemege- és borszőlő 5,116.443 korona, az aszabor 564.697 korona értékű volt. A szőlő átlagos becisére 0.26 korona kilogrammonként, az aszaboré 271 korona 36 fillér volt hektóliterenként. Az idei szőlőtermés előreláthatólag a múlt évit nem fogja meg se közelíteni, miután máris nagy mértékben lépett fel a peronospora.

— **Kárpátgyesület képes havi szemléje.** Megint egy új füzet, a f. évi 5—6 száma jelent meg annak a színvonalon álló folyóiratnak, melylyel az „Erdélyi Kárpát-Egyesület” állandóan nemeszēju propagandát fejt ki az erdélyi részek ismertetése és idegenforgalma érdekében. A vezető cikkely a tájkepről ad szellemes kis elmefuttatást, majd Orosz Endre és Ruzitska Bela dr. megkezdett néprajzi illetve turista irányu tanulmányaikat ebben a füzetben fejezik be. Ruzitska biharmegyei kirándulásai leírását szép illusztrációk díszítik. Tanács József humoros cikkelyben emlékezik meg az E. K. E. árpádcsucsi messzelátó tornya felavatása alkalmából rendezett nagyszerű kirándulásról. A kisebb cikkelyek elen áll József kir. herceg nekrológja; a kirándulásokban gazdag nyári idény prózában és versben s a változatos egyesületi élet az új tagok tekintélyes névsorával élénk képet nyújtanak az E. K. E. közhasznú tevékenységéről. Az „Erdély”-t a tagok 6 kor. évi tagdíj fejében díjtalanul kapják; nem tagoknak az előfizetési ár 10 kor.

— **A Mars csillag.** Valóságos tudósítást közöl Percival Lovell a Marsról. Eddig ugyszólván csak föltételezték, hogy a Mars csillagon is lehetnek élőlények. Percival Lovell azonban a rendelkezésére álló óriási távcsöveivel már megközelítette azt, hogy mondhasa: Láttam a Marson folyó életet. Természetesen csak bizonyos jelenségeket. S ő azt a határozott következtetést vonja, hogy ezek a jelenségek nem a természet fizikai játéka, hanem egyenesen csakis értelmes lények mesterséges műveletei lehetnek. Sőt azok a marsbeliek, összehasonlítva azzal, amit mi emberek tudunk itt a földön, értelem, technika dolgában messze túlszárnyalnak minket. Lovell arra utal, hogy tegyük fel, mintha a földet is olyan messze látnók, mint ahogy innen látjuk a Marsot. Akkor azt a különös jelenséget tapasztalnók, hogy a föld az évek bizonyos időszakában fehérebb. Más időszakban pedig megfordítva, a fehérség fogy és az egyenlítő tájékairól a pólusok felé sötétedik a földfelület: úgy amint télen a gömböt több hó takarja és nyáron a zöldelő növényzet mind jobban. A Marsból annyit látunk a távcsöveken, hogy a vize sokkal kevesebb, mint a földgömbé. Előrehaladottabb korával a tengerek megfogyatkoztak, úgy, hogy a még meglévő nagyobb tavakon kívül csak az északi póluson vannak nagyobb tengerek. Tehát a párák, vizgőzök, amelyek a növényzet terméséhez szükségesek, ugyszólván csak itt keletkezhetnek, e tenger körül. Nálunk a földön,

amelyet nagyrészt tengerek borítanak, mindenfelől keletkezhetnek párák, úgy, hogy nálunk csak a naptól függ aztán a vegetáció további élete. És éppen ezért, a nap állásával összefüggőleg, a földön az egyenlítőterjedt tova a zöldség. A Marson azonban egészen máskepp alakul a zöldség. Ott nem a nappal, hanem a vízzel függ össze a terjedése. Hiába süti a Marsot a nap, ha nincs vízpára, nem zöldség a fű, vagy amilyen tenyészet már ott van. Hanem csak akkor es a szerint, amint a Mars felülete vízhez jut. A Marson csatorna rendszerhez hasonló csikok vannak s hogy ezek mesterséges művek volna az nem új dolog. Lovell, megfigyelései ezeknek a csatornának a működésére is kiterjednek.

— **Vetőmagvak.** Mauthner Ödön tudósítása. Ugy zöldségtermelésre, mint rőldtrágyázásra való magvaknak kiegészítő forgalma volt. Biborhere, mustar, pohanka (hajdina), csillagfürt és muhar voltak a legkeresettebb magvak. Biborheremag: A hangulat tartósan szilárd, mert kisebb a termés, mint hittek. Őszi borsót gazuak keveset ajánlanak. Egy nagyobb tétel vidéki allomason 100 kilónként 22 koronaért lett eladva. A termelők ma mar 24—26 koronát követelnek, de ezen árt is szivesen megadtak. Tarlórepamag: A kereset olyan volt, mint múlt heten, az árak sem változtak. Csomosebír (Dactylis glomerata). Egy tétel került eladásra, magkereskedő vette meg 100 kilónként 104 koronaért a termelő allomason. Jegyzések uyersáruert 100 kilónként Budapesten. Vöröshere 110—120 kor., Luczerna 118—116 kor., Muharmag 20—22 kor., Csillagfürt 18—19 kor., Speigula (Csibehur) 18 kor., Pohanka 18 kor., Mustar 31—33 kor., Biborhere 56—60 kor., Őszi borsó 24—26 korona.

— **Érdekes évkönyv.** Érdekes tartalmu évkönyvben számolt be a marosvásárhelyi Székely-ársaság 100-ik összejövetele alkalmából addigi működéséről, feltárva benne a székely kérdés történelmi fejlődését. Kiváló becsüve teszi e művet a nagy gondal egybeállított repertorium, mely az összes székely vonatkozásu művek jegyzékét tartalmazza. Az évkönyvet 1 korona beküldése ellenében a társaság portómentesen küldi meg. Ajánljuk az érdeklődők figyelmébe.

— **A „Fiumei Kávébehozatali Társaság” kolozsvári fióktelpe,** Mátyás királytér 12. szallit bérmentve és vámmentesen eredeti fiumei árakban kávét, teát, rumot, francia és hollandi liqueuröket, csokoládét, cacaot. Árjegyzékét ingyen. 511 1—52

(x) **Tüköri Ármín fogműterme** Jókai-utca 3. szám New-York szálloda mellett, Kolozsvárt.

Szerkesztőség:
Dr. MAGYARI KÁBOLY TÜRÖK BERTALAN

Kiadó:
Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugyár
Részvénytársaság.

Tavaszi és nyári divat újdonságok legolcsóbban
TÁNGEL JÓZSEF előnyösen ismert női és férfi divatáru kereskedésében NAGYENYEDEN szerezhető be.

Sz. 2518—1905. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A marosújvári kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, miszerint a marosújvári takarékpénztár részvénytársaság végrehajtató részére 120 korona tőke, ennek 1902. évi augusztus hó 25-ik napjától járó 8% kamatai, 35 kor.44 fillér eddigi már megállapított, ugy a jelenlegi 7 koronában meghatározott és az ezután felmerülő költségek behajtása végett Noslokán Maxim miklóslakai lakos végrehajtást szenvedett ellen a gyulafehérvári kir. törvényszék, marosújvári kir. bíróság területéhez tartozó Miklóslaka község határán fekvő, s a 122 sz. tjkben felvett s Noslokán Kosztandin és Noslokán Maxim nevén álló A + 6 r. sz. 204/1, 204/2, 205/1, 205/2 hr. sz. belsősegre 700 koronában megállapított kikiáltási árban az árverést az 1881. évi LX. t.-ez. 176. §-a alapján elrendeli.

Az árverés megtartására határnapul 1905. augusztus hó 7-ik napjának d. e. 10 órája Miklóslaka községben a község házához tüzetik ki.

Ezen árverésen a fentti ingatlanok a kikiáltási árban alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozik — végrehajtató kivételével — tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881 évi 60. törvényezikk 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt I. M. rendelet 8. §-ában jelzett óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, a vagy az 1881. évi 60. t.-ez. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság.
Marosújvárt, 1905. évi június hó 9-án.

759 1—1

Csegezy,
kir. jbiró.

335—1905. végreh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-ez. 109. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a balázsfalvi kir. bíróságnak 1905. évi V. 181 sz. végzése következtében dr. Rónai János ügyvéd által képviselt Goldberger Sám. F. és fia javára Klein Izsó ellen 325 korona s jár. erejéig 1905. évi május hó 31-én fogantatott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 766 kor. becsült következő ingóságok, u. m. 258 méter férfi ruhaszövet és 61 méter vegyes színű selymek nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a balázsfalvi kir. bíróság 1905. évi V. 181/2 sz. végzése folytán 325 kor. tőkekövetelés, ennek 1904. évi november hó 1. napjától járó 5% kamatai, és eddig összesen 88 kor. 30 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig helyben alperes üzlete előtti nyílt téren leendő megtartására 1905. augusztus 18-ik napjának délelőtt 9 órája határidőül kitzetnek és ahhoz a venni szándékozik oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. LX. t.-ez. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-ez. 120 §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Balázsfalván, 1905. évi július hó 22-én.

757 1—1

Thát György
kir. bírósági végrehajtó.

Kossuth Lajos-utca 33. szám alatt
butorok, edények
és
gazdasági felszerelések
augusztus 3-án (csütörtökön) délelőtt 11 órakor árverésen el fognak adatni.

758 1—1

Sz. 2547—1905. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A vizaknai kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az Albina nagyszabéni takaré- és hitelintézet végrehajtatójának Schopp Mihály Kirese végrehajtást szenvedő elleni 59 kor. 19 fillér tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a gyulafehérvári kir. törvényszék (a vizaknai kir. bíróság) területén levő Gergelyfája község határán fekvő a Schopp Mihály Kirese nevére a gergelyfajai 244 sz. tjkben A + 1—9. r. 726/2 1044, 1812, 2831, 2832, 4188, 5077 5081, 5437/1, 5438/1, 5438/4, 5437/4 hr. sz. a. felvett ingatlanokra az árverést 999 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fenn megjelölt ingatlanok az 1905. évi augusztus hó 22-ik napján d. e. 10 órakor Gergelyfája község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alul is el adatni fognak.

Árverezni szándékozik végrehajtó és képviselőjének kivételével tartoznak az ingatlanok becsárának tiszszalékát vagyis 99 korona 90 fillért készpénzben, vagy az 1881 évi LX. t.-ez 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333 sz. a. kelt I. M. rendelet 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-ez. 170. §. értelmében a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság.
Kelt Vizaknán, 1905. évi július hó 18-án.

754 1—1

Korinsky,
kir. aljárásbiró.

„IBOLYA“ virágcsarnok
Kolozsvar, Wesselényi Miklós-u. 7.
Kertészeti telep: Krizbay-utca 27.
Virágcsarnok 563. szám.
Telefon: Kertészeti telep 564. sz.

Minden idényben friss vágott virágok, déli növények és idényszerű hazai eserep-virágok, állandóan szállításra készen.

A közelgő mindszentek napjára sirdiszek és koszorúk legnagyobb választékban 2 koronától feljebb.

Ügyszinten művirág-koszorúk állandó raktáron.

Menyasszonyi, névnap és alkalmi esokrok, koszorúk, szallag és felirattal, vidékre express szállítással teljesen megbízhatóan, legszebb kivitelben, legújanyosabb árban. 625 17—52

Ad. sz. 3607.—1904.

Árverési hirdetmény.

A csákyai volt urbéreszek közönsége az 1902. évi 36161. sz. miniszt. engedély alapján eladja Csáky község házában megtartandó nyilvános szó- és írásbeli árverésen „Csetku“ d.lőben 3809 és 3811. hr. számok alatt fekvő 92 kataszt. hold 25—30 éves alfa és 80—90 éves főfából álló 0.9 búkkös, 0.1 tölgyes erdejének fatömegét.

1. Az árverés Csáky község házában folyó 1905. évi augusztus hó 29-én d. e. 9 órától kezdődőleg fog megtartatni.

2. A terület helyességeért felelősség nem vállalatik. Kikiáltási ár a hasab és dorongfánál úrköbméterenként átlag 1 kor. 40 fill., galyfánál rakásonként 2 kor.

3. A fatömeg termelés alkalmával ürmétrekbe rakásolandó és számbavétel alkalmával a vevő által ürmétereinként fizetendő az árverési feltételek 9. pontja szerint.

4. Versenyezni ohajtók kötelesek fennebb megjelölt időpontig 200 kor. bánatpénzt az árverést vezető járási főszolgabíró kezéhez készpénzben avagy óvadékképes értékpapírban letenni.

5. Az írásbeli zárt ajánlatok 1 koronás bélyeggel ellátva nyújtandók be és bennük a bánatpénz csatolása mellett a megajánlott vétel egységár számokkal és betűkkel is világosan kiirandó.

6. Árverési és szerződési feltételek Csáky község házában, a nagyenyedi m. kir. erdő-gondnokságnál és a járási szolgabíró hivatalnál is megtekinthetők.

Nagyenyed, 1905. július hó 14-én.

753 1—1

Imreh József,
főszolgabíró.**Férfi szabó terem.**

Alapított 1889-ben.

IZSÁK MÓR Kolozsvar.

Mátyás király-tér 19. Emelet.

Van szerenésim értesíteni a n. é. vidéki közönséget, hogy nagybani hazai, angol és francia szövet rak-táramban dus választéku és izléses kelméket tartok.

Mérték utáni megrendeléseknél elég a mérték beküldése Szolid és pontos kiszolgálás előre biztosítottatik.

503 33—52

Kiváló tisztelettel
Izsák Mór.

Telefon 395.

Telefon 395.

KLEIN FERENCZ**Unió gőzmosó és vegyiruha tisztító intézete**

Unió-utca 24. szám.

Műhely-telep Tivoli-utca III

Br. Bánffy palota.

KOLOZSVÁR.

514 30—104

Alapított 1865. évben.

BABOS SÁNDOR utóda

HAJEK MIKSA

órás és ékszerész

Kolozsvar, Wesselényi Miklós u. 16.

Czészserü és divatos

alkalmi ajándékok

Olcsó beszerzési forrás!

Vidéki megrendelők kedvezményben részesülnek.

Nem tetsző tárgyak 8 napon belül visszavétnak.

515 64—104

A legolcsóbb és legkényelmesebb
mulatóhely az
ORIENT
szálloda Kolozsvárt,
kávéház és étterem.
Ferencz József-út 12. Telefon 462.

Mérsékelt árak mellett kényelmes és
tisztá szobák, valódi és házilag kezelt
tisztá jó borok, maponta friss kőbányai
sörök és izléses hideg és meleg ételek,
valamint italok kaphatók.

Igen alkalmas társas összejövetelekre és elfogad
lakodalmak és estélyekre megbízásokat jutányos árban
Kocsival beszálló vendégek lovainak jó meleg
istálló és kocsiszin áll rendelkezésére. 501 32-52

Tulajdonos: **Boday Mihály.**

Minden este jóhírű cigányzene.

BALLA BÉLA

előnyösen ismert húszületében
a húsarak a következők:

- I kiló marhahús 1.20 fill.
- I „ borjuhús 0.96-1.20
- I „ sertéshús 1.36-1.52.

Ugyanott 10 hektó finom

SOM-BOR

kisebb mennyiségben is eladó.

TESZLER KÁROLY DIVATKERESKEDŐ

Kolozsvárt, Wesselényi Miklós-utca 11. szám.

Karácsoni ajándékoknak:

*Remek tenisz és sport flanelok 13, 16 kr.
Pickét és atlasz barehettek 16, 19, 25, 33 kr.
Valódi francia flanelok 21, 26, 30, 38 kr.
Brassói és Gácsi posztók 29, 35, 44, 58 kr.
Cybelin kelmék 55, 63, 75, 90 kr.
Eredeti angol ruha kosztüm szövetek, 140 cm. [minta 30,
60, 70, 80, 90 kr.*

*Kartonok, zseftek, batisztok 16, 19, 25 kr.
Férfi ingek finom schiffonból 95, 115 kr.
Öt réta gallér 12 kr. — Kézeltők 20 kr.
Len batiszt zsebkendők 4, 6, 10, 13, 15, kr.
Fegyházban kötött harisnyák 15, 20, 25, kr.
Trickó alsó ruhák, Ágy- és asztalterítők, Paplanok, Szőnyegek,
Függönyök, kávésabroszok és még sok fel nem sorolható cik-
kek olcsó árakban.*

502 9-52

Uri divatüzlet Kolozsvárt. Hasznos alkalmi ajándék-cikkek.

Férfi fehérneműk, fenér és színes ingek, hálógégek, lábravalók, gallérok, színes és fehér kézeltők, zsebkendők, harisnyák, harisnya-tartók, divatos színes és fehér mellények, kalapok, sapkák, keztük, sétatobok és esőernyők. Dús választék legujabb nyak-kendőkben. Jäger és másnemű kötött alsó ingek és nadrágok. Kötött és bőr vadász mellények, harisnyák és kamaschenek. Pénz, szivar és cigarett-tárazák, zsebkések, angol és francia illatszerek, szappannok, ruha és hajkefék és magyar gyártmányu legjobb fogkefék.

Alanti cikkek gyári áron, mivel tovább vezetve nem lesznek.

Utazó cikkek, kézi táskák, bőröndök, vadász kabátok és férfi topánok, plaidok és plüsch kocsitakarók.
Kiváló tisztelettel **Sándor Ágoston és Társa, KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér.** 505 9-52

Telefon 354. **SÁRGA JÁNOS** Telefon 354.

ékszerész-műtövs, egyházfelszerelési műintézete
Mátyás király-tér 13. **KOLOZSVÁR.**

Ajánlja dúsán felszerelt raktárát arany ezüst és
brillians ékszerekből.

Különlegességei: az erdélyi ötvösipar termékei
diszmagyar ékszerek, antique boglárok, csattok, övek stb.
— Ezüst evőeszközök, alpacca ezüst és bronz diszműárak,
a berndorf ezüst gyári lerakata. Valódi francia bronz
disztárgyak.

Egyházfelszerelési cikkei: Kupák, serlegek, szentség-
tartók, Urvacsoxa kelyhek stb.

Elvállal: ezüst és arany tárgyak készítését, antique
ezüst tárgyak hű utánzását és azok tervszerinti készítését.

Készít: tervrajzokat és költségvetésekkel szívesen szolgál.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

506 9-52

Drágasági pótléket:

elérhet minden hölgy, aki ruhaszükségletét

KOLOZSVÁRON

SIMON és LŐRINGZ cég

Wesselényi Miklós-utca 15. szám alatti

női divat, szövet és fehérnemű üzletében szerzi be.

Tavaszi újdonságok már megérkeztek!

Kivánatra mintákat szívesen küldünk!

36-52

Triska J. zongora
raktára

Kolozsvárt, Sétatér-u. (Saját ház.)

Zongorák, pianinok, harmoniumok és czimbalmok gyári
áron részletfizetésre is kaphatók.

Hangszerek becserélését, javítását helyben és vidéken elfogadom.

Phonola-zongorát játszó készülék gyári áron kapható.

Ára 1100 korona.

509 9-52

Bármikor megtekinthető.

ALSÓFEHÉRVÁRMEGYEI GAZDASÁGIBANK ÉS TAKARÉKPÉNZTÁR R. T.

Alaptőke 200000 korona.

NAGYENYEDEN.

Alaptőke 200000 korona.

Leszámitol 6 hónapi lejáratig terjedő váltókat a legelőőbb kamatláb mellett.

Törlesztés kölcsönöket nyújt 500 koronától kezdődőleg már 4 1/2 % alapkamattal földbirtokra, a beesérték feléig.

Régibb és magas kamatu jelzálogkölcsönöket igen előnyös feltételek mellett **konvertál** s mindennemű ilyen ügyeket a leggyorsabban bonyolít le.

Betáblázás mellett adott kölcsönei után 500 koronán felül 6 1/2 % -ot számít.

Vásárol és elad értékpapírokat idegen számlára.

Bevált értékpapír szelvényeket és sorsolt értékeket.

Betétek után naptól-napig 4 1/2 % -ot fizet.

Vas, réz, horgony, diszmű és czimtábla öntöde.
KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 3. sz.
Elvállal galvanoplasztikai munkákat, mindennemű klisék öntését, rézmetszeteket fénykép vagy rajz után.
Készít gazdasági vas, réz géppöntvényeket.

Tisztelettel
Liskai János.
626 33-104

Szeszák Ferencz és Fia, kocsigyártók
KOLOZSVÁRT, Malom-utca 12 szám.

Alapított 1870-ben. Árjegyzék ingyen.

Kocsi nagy raktár minden igényt kielégítőleg.
Nagy kocsijavító-műhely. Kocsigyártás modern technikai gépekkel felszerelve. Pontos kiszolgálás.

Mindennemű kocsik raktára.
Vidéki megkeresésekre azonnal válaszolunk.

Gyárunk az egyedüli Kolozsvárt, a hol a kocsi minden részét: kerekes, kovács, nyerges és fényező munkát személyes vezetésünk alatt előállít és az által vagyunk a legjutányosabbak árban is. Főzélünk a jó, szolid munka jutányos árban.

Beeses pártfogását tisztelettel kérve
Szeszák Ferencz és Fia, kocsigyártók.
255 -

Nagyenyedi kisegítő takarékpénztár r.-t.
Alaptőke: 300.000 kor. Tartalékalap: 140.000 kor.

Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapírokra, sorsjegyekre, jöhiteli pénzütezetek részvényeire.
Vásárol és elad értékpapírokat.
Letétbe elfogad értékpapírokat, sorsjegyeket, értékeket kevés őrzési díj mellett.
Idegen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál.
Váltókat az összeg nagysága szerint 5 1/2, 6, 6 1/2 % mellett, kereskedelmi váltókat pedig 6 % mellett számítol le.
Betétek 4 1/4 - 4 1/2 % kamatláb mellett fogad el.

Nyitva áll hétköznap d. e. 9-12, d. u. 3-4 óráig.

"Van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására hozni, hogy
Kolozsvárt, Wesselényi Miklós-utca 3. sz. alatt a már 6 év óta fennálló
fényképészeti műtermemet
újlag a legmodernebbül felszereltem.
Különös figyelmebe ajánlom platin, aquarell és olajfestményeimet, melyekkel többszörösen kiténtetve lettem.
Gyermekfelvételekben egyedüli specialista vagyok.
Műtermem be van rendezve legszebb alkalmi ajándékoknak legalkalmasabb photo email képekre, ugyszintén életnagyságu mellkép nagyításokra, melyek bármily régi fénykép után készülnek.
Vidéki megrendelések a legpontosabban eszközöltetnek.
y nagyérdemű közönség, b. támogatását kérve, vagyok
tisztelettel
Csizhegyi Sándor,
fényképész.
67-104

Zacherlin
hilft großartig als unerschütter „Insektenlöcher“.

Nagyenyed: Bisztritsány Lajos, Cirner J. József, Fenichel Lázár, Fesztinger Á. David, ifj. Lázár Károly, Winkler Janos. — Abrudbánya: Molnár Árpád, Skalongya József. — Balázsfalva: V. Popp, Schiessl Károly, Schuller Lajos, Sinberger Salamon, Naftali Vilmos, „Consum“ kereskedelmi r.-t. — Gyulafehérvár: Fingerhut Jakab, Fröhlich Gyula, Jakabfy Albert, ifj. Misselbacher J. B., Petri J. W., Schlesinger Testvérek. — Marosujvár: Filla Ede, Virág Tamás, Fesztinger Á. David.
8-10

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruhágyár Részvény ársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.